

‘Pa, de man van de Kerk is daar’

Deken Lambert VAN HERK getuigt over rouwpastoraal en uitvaartliturgie

- ▶ Liturgisch congres behandelde met uitvaartliturgie actueel thema
- ▶ Velen wensen maatwerk, laten we daarom de uitvaartliturgie los?

Jozefien VAN HUFFEL

„Ik vind de uitvaartpastoraal heel belangrijk. Ik zou het niet willen missen als weg van verkondiging”, vertelt Lambert Van Herk. Als één van de sprekers tijdens het Liturgisch Congres in oktober laatst vertelde de deken van Hasselt over zijn ervaring met de dood en de Kerk in de eenentwintigste eeuw. „De naasten van een overledene komen bij ons vijf keer in contact met de Kerk. Vóór de viering ga ik op bezoek, nadien nodig ik uit om in de zondagsmis het kruisje eigenhandig op te hangen en brengt de rouwbegeleiding een bezoek. Ten slotte is er de allerzielenviering.”

Van Herk stelt twee contrasten vast in de cultuur van de dood. „Enerzijds wordt hij opgevoerd als een theaterritueel, zoals bij Michael Jackson en Frank Vandenbroucke, anderzijds moeten uitvaartrituelen strikt persoonlijk en intiem zijn”, vertelt hij. „Ten tweede stappen veel mensen rechtstreeks naar de crematoria, maar verwachten andere mensen een begrafenis op maat.”

Een groot deel van de uitvaarten in zijn parochies betreft men-

Dood en uitvaart in de eenentwintigste eeuw: een snuifje theater, en toch ook strikt persoonlijk. Hier de uitvaart van wielrenner Frank Vandenbroucke. © Belga

sen die de deken nooit ontmoette. „Altijd boeiend waar je terecht komt. Dan hoor ik een stem door de parlofoon: ‘Pa, de man van de Kerk is daar.’ Zoals de man van het gas, of van de elektriciteit.” Eenmaal binnen, is rouwpastoraal bovenal luisteren. „Je moet als vreemde de vriend worden tegen wie ze hun verhaal kunnen vertellen. Dan probeer ik op het minimum van tijd, het moeilijkste punt van het christendom aan te brengen: het verrijzenisgeloof”, vertelt Van Herk. „Soms

komt mijn boodschap niet aan, is de eenvoudige volkstaal, waarin ik zeg dat vader met hen verbonden verder leeft, Grieks en Latijn. Soms zijn mensen verrast en blij, soms maken we samen biddend een indringend moment mee.”

Voor begrafenissen is er vandaag geen standaardmodel meer. „Wat veel mensen vragen is een heel laagdrempelige, soms bijna profane viering. Ze hebben de teksten klaarliggen, gevonden op het internet, en de favoriete cd’s”, legt de deken uit. „De inbreng

van de naasten vind ik heel belangrijk, maar ik vind ook dat we onze liturgie niet mogen profaniseren. De liturgie is heilig, dus sluiten we een compromis tussen hun aanbod en mijn aanbod.”

Deken Van Herk houdt vast aan de officiële liturgische teksten, „maar wel aangepast aan het niveau van de mensen. De teksten van naasten laat ik tot hun recht komen naar het einde van de viering, waar ze niet botsen met de liturgie”. Hij stelt de familie ook telkens de vraag welk evangelie

ze zullen nemen, en vertelt vervolgens zelf een verhaal. „Iemand die altijd bezig was met zijn tuin, doet me bijvoorbeeld denken aan Jezus die zijn leerlingen vertelde zich geen zorgen te maken. ‘Kijk naar de kraaien, kijk naar de bloemen.’ Dan beseft de familie dat ze ook zo iets over hun dierbare kunnen zeggen. Ik breng het

„Ik breng het evangelie dichter, als duiding bij het leven van de overledene”

evangelie dichter door het te gebruiken om het leven van de overledenen te duiden. Zo klikt het en kom ik tot een compromis.”

Ook de homilie is heel belangrijk in de uitvaartliturgie. „Wat moet ik zeggen”, vraagt de deken stevast aan de familie. „Ik probeer het goede in een mensenleven naar boven te brengen, maar het belangrijkste is om een christelijke boodschap mee te geven. Je mag echter niet over de hoofden van de mensen heen verkondigen, want dan haken ze af bij de overgang tussen persoonbeschrijving en evangelische duiding.”

In Hasselt reiken die woorden ook verder dan het eerste moment van rouw, waar ze misschien aan de mensen voorbijgaan. „Als de familie dat wil, zetten we de dienst op CD of DVD. Levensmomenten kunnen evangelische momenten zijn, maar je moet ze duiden.”

Kardinaal schenkt Hawaï relik Damiaan

Na de heiligverklaring van pater Damiaan op 11 oktober bracht kardinaal Danneels begin november een bezoek bracht aan Kalawao en Kalaupapa, waar Damiaan vroeger werkte en leefde te midden de melaatsen. Tijdens een plechtige viering in de kathedraal van Honolulu overhandigde hij de relik van Sint-Damiaan aan de plaatselijke geloofsgemeenschap. De relik, een voetwortelbeentje, werd door jongeren rondgedragen in een kleurrijke processie van het bisdom en kreeg een vaste stek in de Onze-Lieve-Vrouw-van-Vrede-kathedraal. (IVH)

Belgische protestanten hebben nieuwe basis

Eind oktober werd in Brussel het Huis van het Protestantisme geopend. Het moet het kloppende hart worden van alles wat te maken heeft met het protestantisme. Het gebouw huisvest het hoofdbureau van de Verenigde Protestantse Kerk in België, het kantoor van het protestantse gespreksorgaan met de Belgische overheid en bureau's van tal van protestantse organisaties. (IVH)

Anglicanen naar Romeinse stal

Conservatieve anglicanen stappen over naar katholieke Kerk, nu Vaticaan hen welkom heet met hun getrouwde priesters en liturgische eenheden

Lieve WOUTERS

Onlangs kondigde paus Benedictus XVI een apostolische constitutie af die het anglicaanse gemeenschappen mogelijk maakt over te stappen naar de katholieke Kerk met behoud van hun getrouwde priesters en bepaalde liturgische eenheden. Sommige kranten in Engeland noemden het een regelrechte aanval op de anglicaanse Kerk, een bom onder de oecumenische dialoog. Maar het Vaticaanse initiatief komt niet uit de lucht gevallen. Het is een antwoord op de vraag van bepaalde groepen in de anglicaanse gemeenschap zelf, onder meer de Traditional Anglican Communion, die al vele jaren geleden brak met de anglicaanse Kerk vanwege de priesterwijding van vrouwen en die zowat 400.000 leden telt.

Ook de bisschopswijding van de homoseksuele Gene Robinson, die openlijk met zijn partner samenleeft, en de inzegening van homohuwelijken stuit vele conservatieve anglicanen tegen de borst. De progressieve koers die de anglicaanse Kerk vaart, is duidelijk niet bevorderlijk voor de

eenheid in de geloofsgemeenschap. Aartsbisschop Rowan Williams liet weten de beslissing van het Vaticaan niet te beschouwen als een daad van vijandigheid. Op

een gezamenlijke persconferentie verklaarde hij, zij aan zij met de katholieke aartsbisschop van Westminster, dat de oecumenische dialoog gewoon doorgaat.

De priesterwijding van vrouwen leidde tot tweespalt in de anglicaanse Kerk. De kans dat Rome dit ooit nadoet, is klein. © Belga

Gert Poelman, voorzitter van de Katholieke Nationale Commissie voor Oecumene, maakt zich toch enkele bedenkingen. „De constitutie komt van de Congregatie voor de Geloofsleer, die Walter Kasper, voorzitter van de Pauselijke Raad voor de Eenheid van de Christenen, niet raadpleegde. Rowan Williams wist weliswaar van de plannen af, maar leek in snelheid gepakt. Die twee zaken lijken me toch problematisch. Maar Rome kan moeilijk weigeren, als mensen zelf komen aankloppen.”

Intussen werd de apostolische constitutie *Anglicanorum coetibus* gepubliceerd. Daarin worden de details van de overstap van anglicaanse gelovigen en voorgangers vastgelegd. Er worden ordinariaten opgericht, die de juridische waarde hebben van een bisdom en die vertegenwoordigd zijn in de plaatselijke bisschoppenconferentie. Het celibaat geldt ook voor hun priesters, al kan een uitzondering worden toegestaan. Daarover beslist een nog aan te stellen ordinaris, bijgestaan door zes priesters. Gehuwde bisschoppen zijn in principe niet mogelijk, al laat het document ruimte voor interpretatie.